

ÅRSMELDING EUROPA NOSTRA NORGE (ENN) FOR 2014

Organisasjonsnr. 994.254.308

Styrets arbeid har i 2014 særlig vært konsentrert om organisering av European Heritage Congress i Oslo i juni 2015 og arbeid med valg av og nominasjoner til EUs Kulturminnepris/Europa Nostra Awards. Et høydepunkt var pristildelingen til eierne av Hovelsrud gård på Helgøya for restaurering av en halvannet sekel gammel eiendom; bygninger og have.

Det har vært avholdt åtte styremøter i 2014. I styret sitter Erik Schultz, styreleder, Seppo Heinonen, nestleder, Eirik Saxvik, sekretær, Magdalena Eckersberg, styremedlem, Tore Edvard Bergaust, styremedlem, Gunnar Stavseth, varamedlem og Axel Mykleby, varamedlem.

ÅRSMØTE 2014

Årsmøtet ble avholdt 27. mars på Risvollen. I forkant av årsmøtet holdt sivilarkitekt Ulf Grønvold et foredrag med tittelen «Nasjonalmuseet og byen». Han så på ulike utviklingstrekk ved byen ved hjelp av en god Power Point-presentasjon. Han ga klart uttrykk for sine positive forventninger til det nye Nasjonalmuseet og hevdet at prosjektet var godt forberedt, da realiseringen ble igangsatt i 2014. Mange spørsmål ble besvart.

Etter kaffe og lett servering ble årsmøtet avviklet. Årsmelding og regnskap ble gjennomgått og godkjent. Eirik Saxvik, Magdalena Eckersberg og Axel Mykleby var på valg. De tok gjenvalg. Det var 20 medlemmer til stede.

MÅL OG STRATEGI

Som en nasjonal enhet innenfor Europa Nostra er den norske foreningens arbeid i stor grad forankret i moderorganisasjonens mål og handlingsplaner. Europa Nostras ambisjon er å samordne og styrke arbeidet med å ta vare på den europeiske kulturarven på det lokale, regionale og nasjonale plan.

Gjennom tett oppfølging av etablerte europeiske organer, som EU og Europarådet, arbeider Europa Nostra for å bedre rammene for en bærekraftig utvikling av den europeiske kulturminnepolitikken. Dette skjer også i nært samarbeid med andre organisasjoner som har sterkt sammenfallende interesser med Europa Nostra. Organisasjonen etablerte et kontor i Brussel i 2010. Europa Nostra arbeider for å styrke bevisstheten knyttet til kulturminner i befolkningen, i fagmiljøene, hos politikerne og andre beslutningstagere. Mest kjent er den årlige utdeling av EUs Kulturminnepris/Europa Nostra Awards, som tildeles spesielt godt gjennomførte restaureringsprosjekter. Prisivinnerne tjener som eksempler til etterfølgelse.

Kampanjer for å reise en opinion for bevaring av kulturminner som er truet av forfall, rivning, byutvikling osv., er et annet tiltak for å heve folks bevissthet knyttet til kulturminner. I 2012 introduserte Europa Nostra kampanjen: «Europas 7 mest utsatte kulturminner» Se under.

Med ca. 250 europeiske kulturminneorganisasjoner som medlemmer og ytterligere 150 institusjoner med tilhørighet til kulturminnearbeidet som assosierte medlemmer, har Europa Nostra et stort nettverk over hele Europa. Organisasjonen dekker de fleste aspekter innenfor kulturminnearbeid og besitter stor faglig kompetanse. Norske medlemmer vil kunne dra nytte av dette nettverket.

Se www.europanostra.org

MEDLEMSMØTER

På kongressen i Wien mottok Hovelsrud gård på Helgøya én av 15 priser for restaurering av hus og have. Årets sommermøte fant sted der i forbindelse med den lokale pristildelingsseremonien lørdag 16. august. 25 medlemmer og representanter fra Ringsaker kommune og Hedmarks kulturmyndighet deltok. Det ble et meget vellykket arrangement med gode foredrag, grundig omvisning av hovedhus og have i nydelig sommervær og strålende fornøyde prisvinnere og vertskap; Marianne Olsson og Are Herrem.

STATSBUDSJETTET 2015

En nærmere gjennomgang av det første «rene» statsbudsjett til den nye regjeringen ga dessverre ikke inntrykk av nye ideer eller initiativ overfor kulturminnesektoren. Riksantikvarens budsjett fikk en påplussing på 3,5 mill. kroner til 554,1 mill. kroner. Norsk Kulturminnefondens budsjett ble foreslått økt med 3 mill. kroner til 65,5 mill. kroner. Under stortingsbehandlingen fikk Venstre flertall for en tilleggsbevilgning som brakte summen opp i ca. 85 mill. kroner! Dette var høyst nødvendig.

I ENNs årsmelding for 2013 ble det orientert om det arbeid som Fortidsminneforeningen, Fredet, Norsk Kulturarv og ENN la ned i forbindelse med fremleggelsen av den nye kulturminnemeldingen, St.meld. 35. 2012-2013 «Framtid med fotfeste». Det var også god dialog med regjeringspartiene og de to støttepartienes representanter i Miljø- og energikomiteen. Formålet var å legge frem felles forslag til tiltak som kunne markere en ny kulturminnepolitikk ved et eventuelt regjeringsskifte høsten 2013. Så langt har ikke Regjeringen vist tegn til nye takter med hensyn til sterkere satsing på en lenge oversett kulturminnesektor. Det er en skuffelse.

REGNSKAP 2014 FOR ENN

Regnskapet for ENN er gjort opp med et overskudd på kr 1.787. Pr. 31.12. 2014 hadde ENN en egenkapital på kr 19.679. Som kjent beholder vi 10 prosent av de norske medlemmers årskontingent. Resten innbetales til Europa Nostra i Haag. Regnskapet følger vedlagt.

Det fremgikk av fjorårets balanse at ENN høsten 2013 mottok 350.000 kroner fra Bergesenstiftelsen, som tilskudd til den forestående kongressen i Oslo i 2015. Pengene står på en separat konto, etablert for kongressen. Regnskapet for 2014 viser derfor bare den ordinære virksomheten i ENN. Tallene for 2013 er korrigert tilsvarende for at de skal være sammenlignbare.

Det vil bli ført et eget regnskap for European Heritage Congress' inntekter og kostnader i Norge, adskilt fra den ordinære virksomheten i ENN. En autorisert regnskapsfører er engasjert for å ivareta dette på en forsvarlig måte.

EUROPA NOSTRA

2014 har vært et oppmuntrende år for Europa Nostra. Avtalen om forvaltningen av EUs Kulturminnepris/Europa Nostra Awards ble fornyet med fire år. Samtidig ble det årlige tilskudd økt. Innenfor rammen av EUs program «Creative Europe» oppnådde Europa Nostra å bli plukket ut med sitt nettverksprosjekt «Mainstream Heritage». Det innebærer et treårig finansielt bidrag på 250.000 Euro årlig fra september 2014. Dette vil hjelpe organisasjonen vesentlig. Regnskapet for 2014 endte i balanse.

Den nylig avgåtte kommisæren Androulla Vassiliou har gjort et betydelig arbeid gjennom sine fem år som minister for å få kulturminnepolitikken høyere opp på EUs politiske agenda. Dette er oppnådd i forbindelse med nye program som er lansert for årene fremover. Det knytter seg spenning til hvorledes den nye kommisæren vil ivareta EUs kulturminnepolitikk i de kommende fem årene.

Samarbeid i ulike større og mindre konstellasjoner med andre kulturminneorganisasjoner overfor EU og andre organer har gitt tyngde og derved bedre resultater gjennom det siste året. Her bør nevnes European Heritage Alliance som består av hele 30 kulturminnenettverk og organisasjoner, både i og utenfor Europa. Europa Nostra samordner denne alliansen.

NORSK REPRESENTASJON

Marianne Roald Ytterdal, tidligere styreleder i Fortidsminneforeningen, sitter i styret i Europa Nostra.

Erik Schultz sitter i Europa Nostras råd.

Axel Mykleby sitter som medlem av juryen for klasse 1: «Bevaring», for utdeling av EUs Kulturminnepris/Europa Nostra Awards.

Styret i ENN har i 2014 arbeidet med følgende saker som er direkte utgått fra moderorganisasjonen i Haag:

EU GRAND PRIZE/EUROPA NOSTRA AWARD SCHEME

Europa Nostra fikk i 2014 fornyet sin kontrakt med EU for å tilrettelegge og gjennomføre EUs Kulturminnepris/Europa Nostra Awards for nye fire år. De årlige tilskudd fra EU ble også økt.

Prosjektet får stadig stor oppmerksomhet i de europeiske mediene og bred deltagelse fra hele Europa innenfor de fire klassene som tar imot nominasjoner. I de senere år er dette blitt det største enkeltprosjektet under den årlige kongressen.

Det norske prosjektet som ble nominert i klasse 1, «Bevaring» i 2014, Hovelsrud gård på Helgøya, ble tildelt en Europa Nostra Award. Det var meget populært, ikke minst fordi også den nyrestaurerte haven fra 1840-årene fikk meget hederlig omtale. For Marianne Olsson og hennes mann Are Herrem var dette en verdig avslutning på et restaureringsprosjekt som har vart i 18 år fra idé til fullføring. Historiske haver har fått stadig mer oppmerksomhet hos Riksantikvaren og bevilges mer midler gjennom Kulturminnefondet. Det var derfor ekstra hyggelig at Hovelsrud fikk en pris. I alt var det 169 prosjekter som ble bedømt.

I 2015 er det nominert fire norske prosjekter. To i klasse 1, «Bevaring», et prosjekt i klasse 3, «Dedicated Services» og ett i klasse 4, «Utdannelse, trening og bevisstgjøring». I alt var det mottatt over 260 nominasjoner fra 34 forskjellige land ved fristens utløp 15. oktober 2014. Styret i ENN arbeider mye med å finne frem egnede kandidater som kan nomineres fra Norge. Særlig gjelder det for 2015, hvor pristildelingen vil finne sted i Oslo Rådhus 11. juni.

«DE 7 MEST UTSATTE KULTURMINNER I EUROPA»

For å styrke bevisstheten rundt arbeidet med å bevare kulturminner som utsettes for

ødeleggelse og manglete vedlikehold, besluttet styret i Europa Nostra i 2012 at det i jubileumsåret 2013 måtte etableres en profilert kampanje rundt dette alvorlige problemkomplekset. Tanken er at de enkelte kulturminneorganisasjonene rundt om i Europa finner frem aktuelle kulturminner og får disse bedømt av en egen komité, nedsatt for formålet. Håpet er at dette vil bidra til større bevisstgjøring i befolkningen og raskere oppfølging fra myndighetene.

De 7 første kandidatene ble offentliggjort under kongressen i Aten i juni 2013. Ytterligere 7 kandidater ble offentliggjort i Wien i 2014. De kom fra Portugal, Belgia, Italia, Serbia, Hellas, Russland og Romania. The European Investment Bank Institute, et datterselskap av Den europeiske investeringsbanken, er finansiell partner i dette prosjektet. Det enkelte prosjekt har vært gjennomgått av bredt sammensatte komiteer, for å bedømme nødvendige tiltak og kostnadsrammer som må til for å hindre ytterligere forfall og få objektene restaurert. Se www.europanostra.org/7-most-endangered Arbeidet med oppfølgingen av de valgte prosjektene er så krevende at nye kandidater først vil bli offentliggjort i 2016.

“CULTURAL HERITAGE COUNTS FOR EUROPE”

Dette er et pan-europeisk prosjekt som ble satt i gang i 2012. De to siste årene har det mottatt finansiering fra EU. Her arbeider man for å etablert et økonomisk grunnlag for å presentere kulturminnenes betydning for Europas økonomiske vekst og sysselsetting. Målet er at man på grunnlag av resultatene skal komme frem med anbefalinger til en bedre politikk innenfor kulturminnebevaringen i EU. De endelige resultatene vil bli presentert under Europa Nostras kongress i Oslo, 12. juni i Universitetets Aula.

EEA FINANCIAL MECHANISM - EØS' FINANSIERINGSORDNING

Norge innbetaler ca. 97 prosent av de midlene som årlig går til å utjevne de sosiale og økonomiske ulikheter mellom nye og gamle EU-land. Kroatia er nytt medlem i ordningen. Europa Nostra er opptatt av hvorledes midlene som kanaliseres gjennom EEA Grants (197 mill. EURO årlig) og Norway Grants (160 mill. Euro årlig) til kulturminneformål fordeles. Det utgjør anslagvis 19 prosent av summen.

De mange frivillige kulturminneorganisasjonene som de senere årene er etablert i disse landene, står foran store oppgaver innenfor rehabilitering, opplæring og trening. Med sitt sterke nettverk arbeider Europa Nostra for at omtalte midler også skal kunne tilflyte prosjekter knyttet opp mot uavhengige kulturminneorganisasjoner (NGOs) i disse landene. Europa Nostra Norge blir løpende orientert om de prosjektene som lanseres. Et nytt 5-års program 2015-2020 er under forberedelse. Det er ventet at EU vil kreve et vesentlig høyere beløp innbetalt fra Norge for at landet skal få tilgang til EUs markeder.

THE BEST IN HERITAGE

Denne konferansen arrangeres årlig i Dubrovnik med støtte fra Europa Nostra. Formålet er å presentere de beste prisvinnere innenfor museal formidling og kulturminneprosjekter fra det foregående år. Norsk Kulturarvs prosjekt «Rydd et kulturminne» som i 2012 vant EUs Kulturminnepris, ble i 2013 invitert til å delta sammen med 23 andre prisbelønnede bevaringsprosjekter fra hele verden i. I 2014 var ingen norske prosjekter invitert.

BALTISK/NORDISK FORUM

Den finske Europa Nostra-foreningen tok initiativet til et møte i Baltisk/Nordisk Forum under kongressen i Wien i mai 2014. Der ble det også besluttet at man skulle møtes igjen i den tidligere finske byen Vyborg noen mil inne i Russland på Det karelske neset 27.-28. september. Vår finske vert, arkitekten Tapani Mustonen, hadde lagt opp en meget interessant tur til de mange fremragende bygningene som var tegnet av mellomkrigstidens mest kjente finske arkitekter, bl.a. Alvo Aaltos verdenskjente

by-bibliotek. I denne nesten 700 år gamle byen som ved vinterkrigens utbrudd var Finlands nest største, var forfallet dessverre nesten fullstendig!

Av ting som ble tatt opp var det foreløpige programmet til kongressen i Oslo, bl.a. behovet for rimelig overnatting og ønske om at fremtidige kongresser blir rimeligere og mer orientert mot ungdom. Behovet for en ny utgave av «The Power of Examples» eller en lignende bok til bruk i lokal sammenheng, ble fremhevet.

FORUM FOR NASJONALE ORGANISASJONER

Det ble avholdt et møte med nasjonale representanter i 2014, denne gangen i Roma i forbindelse med et rådsmøte som fant sted der i siste del av oktober.

Representanter for styret i EN og sekretariatet var til stede. Saker som ble tatt opp var særlig knyttet til bedre kommunikasjon mellom hovedkontor og de nasjonale organisasjoner og videre bl.a. medlemsverving, bruk av logo og nivået på kontingentene.

ÅRETS KONGRESS I WIEN

Kongressen fant sted 2.-5. mai i en av Europas vakreste byer, tilrettelagt av den lokale Europa Nostra Østerrike og en etablert nasjonal kulturminneorganisasjon. Arrangementene var lagt til flere av byens historiske bygninger med museumsbesøk og byvandring. Pristildelingsseremonien fant sted i et fullsatt Burgtheater med over 1000 personer til stede. Det ble en imponerende forestilling med fremragende musikalske innslag og korte presentasjoner av pristildelingsprosjektene under ledelse av Plácido Domingo og EU-kommisæren Androulla Vassiliou. Det ble også arrangert en dagstur i Wiens omgivelser etter kongressen med b. a. besøk i Wachaudalen og augustinerklosteret i Melk (begge UNESCO verdensarvsteder). Se:

(www.europanostra.org/vienna) Det deltok hele 13 fra Norge på denne kongressen.

EUROPEAN HERITAGE CONGRESS I OSLO 10.-14. JUNI 2015

Forberedelsene til kongressen er i full gang. Avtalen med Thon Hotels er på plass og et tentativt program er ferdig. Fortidsminneforeningen - som har vært medlem av Europa Nostra i snart 20 år - har påtatt seg koordinerings- og sekretariatfunksjonen for kongressen. De har engasjert Tor Sannerud, nylig pensjonert leder av «Visit Oslo», til å fylle denne funksjonen fra august 2014. Dette er vi meget fornøyde med. Han har drøye 20 års erfaring fra kongressarrangementer i Oslo og har et meget verdifullt kontaktnett og erfaringsgrunnlag for vår kongress. Det økonomiske fundament for kongressen er ved årsskiftet rimelig tilfredsstillende. Vi venter ennå på svar på søknader til det offentlige. Samarbeidet med Riksantikvaren har vært meget bra. Oslo kommune har generøst lagt til rette for at pristildelingsseremonien kan finne sted i Rådhushallen med en etterfølgende mottagelse.

Kontakten og oppfølgingen fra Haag har vært tilfredsstillende. Medlemmer av sekretariatet besøkte Oslo i september. Etter hvert håper vi å kunne trekke inn våre medlemmer til frivillig innsats under kongressen. Vi ser en del oppgaver hvor medlemmene kan være til stor hjelp. Vi kommer tilbake med nærmere detaljer etter hvert. Vi håper naturligvis at flest mulig av våre medlemmer finner anledning til å være med på noen av arrangementene.

MEDLEMSVERVING

Europa Nostra lider - som andre kulturminneorganisasjoner i Europa - fortsatt under de store økonomiske innstramningstiltakene innenfor offentlig og privat sektor. En solid medlemsmasse er derfor stadig viktigere for alle kulturminneorganisasjoner. Styret i ENN oppfordrer medlemmene til å bli med i arbeidet for å rekruttere nye medlemmer. Kongressen i Oslo i 2015 bør gjøre dette arbeidet spesielt relevant. I 2014 har vi fått tre nye individuelle medlemmer og to assosierte medlemmer; Frogne kommune og Norsk kulturminnefond.

Oslo, 25. februar 2015

Styret i Europa Nostra Norge

Erik Schultz Seppo Heinonen Eirik Saxvik Tore Edvard Bergaust

Magdalena Eckersberg Axel Mykleby Gunnar Stavseth